

Ο αυστηρός έλεγχος των κακοδοξιών από τον Άγιο Μάξιμο (Μιχαήλ Τρίτος, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2dFug4f>]

Ο Λόγος Ε είναι στηλιτευτικός κατά της ελληνικής πλάνης και γελοιοποιεί τους θεούς του Ολύμπου. Υπερτονίζει το μεγαλείο και τη μοναδικότητα της χριστιανικής αλήθειας, η οποία παρέμεινε ακλόνητη και κατέκτησε την οικουμένη, αν και διαδόθηκε από αγραμμάτους και δέχθηκε σκληρές επιθέσεις κατά τη διάρκεια των διωγμών και των αιρέσεων. Εν συνεχεία εκλαϊκεύει δύσκολες θεολογικές έννοιες, όπως το δόγμα της Αγίας Τριάδος και χρησιμοποιεί τα παραδείγματα του ηλίου (δίσκος θερμότητα, ακτίνες) ή της νοερής ψυχής (νους, λόγος, πνεύμα). Στον Ε Λόγο του δεσπόζει η διδασκαλία, ότι ο Θεός έφερε τα πάντα από την ανυπαρξία στην ύπαρξη, μόνο εξαιτίας της αγαθωσύνης του.

Το περιεχόμενο των Λόγων ΣΤ, Ζ, Η στρέφεται κατά του Μωάμεθ του Κυνός, τον οποίο αποκαλεί κόλακα, λύκο ντυμένο με προβιά και πρόδρομο του αντιχρίστου. Τον κατηγορεί επίσης για κτηνώδες ήθος πλήρες κακίας και δαιμονικής πονηρίας, ασεβέστατο, σκοτεινό, κακό λύκο, ψυχοφθόρο, ενσαρκωμένο δαίμονα και γητευτή. Αντίθετα, εξαίρει τη θεότητα του Χριστού, την οποία αρνείται ο Μωάμεθ, και καλεί τους πιστούς σε πνευματική συστράτευση εναντίον της ασέβειας των αθέων αγαρηνών και του αισχρού Μωάμεθ, στον οποίο εγκαταστάθηκε ο θεομίσητος διάβολος.

Ο

Θ

Λόγος είναι σκληρή επίθεση κατά των κακοδοξιών των Αρμενίων. Αυτοί ισχυρίζονται ότι η απαθής θεότητα πέθανε κατά τη διάρκεια των παθών, ότι ο Χριστός μετά την Ανάληψη απεκδύθηκε τη θεία σάρκα και ότι οι δύο φύσεις του Χριστού έγιναν μία. Ο Μάξιμος προτρέπει τους πιστούς να μην έχουν κοινωνία μαζί τους, γιατί οι Αρμένιοι βρίσκονται σε αντίθεση με τη θεία Γραφή, τη διδασκαλία των Πατέρων και τις αποφάσεις των Οικουμενικών Συνόδων.

Μεγάλη ενότητα των Λόγων του έχει έντονο αντιλατινικό πολεμικό χαρακτήρα. Ιδιαίτερα οι Λόγοι Ι , ΙΑ , ΙΒ , ΙΓ , ΙΔ και ΙΕ αναφέρονται στις πλάνες των Λατίνων, με αφορμή την πραγματεία του Νικολάου Γερμανού περί ενώσεως των Ορθοδόξων με τους Λατίνους.

Ο Νικόλαος Γερμανός έζησε στη Μόσχα στις αρχές της όγδοης χιλιετίας, όταν ηγεμόνας της Ρωσίας ήταν ο Βασίλειος. Ως γιατρός ο Νικόλαος Γερμανός έχαιρε μεγάλης εκτιμήσεως. Έγραψε μελέτη για την ένωση της Ορθοδοξίας με τον ρωμαιοκαθολικισμό. Αν και φαινομενικά επαινεί την ορθόδοξη πίστη, κατά βάθος δείχνει τη συμπάθειά του προς τους ρωμαιοκαθολικούς.

Ο άγιος Μάξιμος, με δογματική ακριβολογία, βιβλική και πατερική θεμελίωση, ανατρέπει τις θέσεις του Νικολάου Γερμανού, τις γνωστές κακοδοξίες των ρωμαιοκαθολικών, για το καθαρτήριο πυρ, το Filioque και τη χρήση των αζύμων.

Με ισχυρή απολογητική επιχειρηματολογία, ανατρέπει επίσης, τις αιρετικές δοξασίες του Ωριγένους, σχετικά με το καθαρτήριο πυρ, που διαστρεβλώνει τη διδασκαλία του Χριστού περί της Μελλούσης Κρίσεως.

Επιμένει ιδιαίτερα και αντικρούει την αιρετική διδασκαλία των Δυτικών για την

εκπόρευση του αγίου Πνεύματος από τον Υιό, το γνωστό Filioque. Θεωρεί αυτή τη διδασκαλία επικίνδυνο νεωτερισμό και πηγή και θεμέλιο όλων των κακών της Ρώμης. Κατά τον Μάξιμο, ο οποίος και απηχεί τη διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η Αγία Τριάδα είναι αδιαίρετη κατά την ουσία της και διαιρείται μυστικά και νοερά σε υποστατικά ιδιώματα. Αυτά είναι η αγεννησία, η γέννηση και η εκπόρευση. Και όπως Αυτή διαιρείται μυστικά σε υποστάσεις, κατά τον ίδιο τρόπο ενώνεται πάλι κατά την ουσία.

Ο Μάξιμος κατακρίνει το Νικόλαο Γερμανό ότι εκλαμβάνει την εκπόρευση του αγίου Πνεύματος ως δημιουργήμα. Και τούτο, γιατί αυτή η αιρετική διδασκαλία παραβαίνει βίαια το νόμο του υποστατικού ιδιώματος, εισάγει δύο αρχές στην τρισήλιο θεότητα, παραβιάζει τις αποστολικές και πατερικές εντολές και έχει συνοδικά αναθεματισθεί. Σύμφωνα με τη διδασκαλία του αγίου Μαξίμου ο Υιός έχει μέσα του όλο το Πνεύμα, με την έννοια της ενότητας της ουσίας και της φύσεως, και όχι ως αίτιος της υποστατικής του προόδου, γιατί η ιδιότητα αυτή ανήκει μόνο στον Πατέρα.

Το τρίτο σημείο της κακοδοξίας των Λατίνων, με το οποίο ασχολείται ο άγιος Μάξιμος και ανατρέπει τις φιλοπαπικές θέσεις του Νικολάου Γερμανού, είναι το ζήτημα της χρήσεως των αζύμων στη Θεία Ευχαριστία. Θεωρεί αμάρτημα να προσφέρουμε άζυμα στον τέλειο και ζωντανό Άρτο, τον Ιησού Χριστό. Αυτή η καινοτομία της Δυτικής Εκκλησίας προκάλεσε σοβαρές αντιθέσεις μεταξύ της Ορθοδόξου Ανατολής και της λατινόφρονος Δύσεως. Ο άγιος Μάξιμος εξηγεί στον αποδέκτη του λόγου του ότι ο Χριστός στο τελευταίο του Πάσχα χρησιμοποίησε ένζυμο άρτο. Αυτή ήταν και η συνείδηση της αρχαίας Εκκλησίας. Η θεολογική αντίθεση με τους Λατίνους στο ζήτημα της χρήσεως αζύμου άρτου είναι γιατί ο άρτος της Θείας Ευχαριστίας ταυτίζεται με το νεκρό και όχι το αναστημένο σώμα του Χριστού.

(συνεχίζεται)